

ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีในกฎหมายไทย Offenses relating to prostitution in the Thai law

วุฒิชัย เต็งพงศธร

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

18/18 ถนนเทพรัตน ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540

Wuthichai Tengpongsthorn

Faculty of Law, Huachiew Chalermprakiet University

18/18 Thepparat Rd, Bangchalong, Bangplee, Samutprakarn 10540

E-mail : wuthichailaw145@gmail.com

บทคัดย่อ

การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีในประเทศไทยปัจจุบันยังคงถือเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และขัดต่อหลักศีลธรรม โดยกฎหมายได้กำหนดให้การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีเป็นความผิด และมีโทษในทางอาญากำกับไว้ในกฎหมายที่สำคัญด้วยกัน 2 ฉบับด้วยกัน ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ที่เอาผิดทั้งผู้ค้าประเวณีและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี และในประมวลกฎหมายอาญาที่เอาผิดกับเฉพาะกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

คำสำคัญ : ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี กฎหมายไทย

Abstract

Currently, the business of prostitution and the sex trade in Thailand is still considered illegal and contrary to morality. Thai law requires that the business of prostitution and prostitution is an offense and is punishable by the two laws. First, the Prevention and Suppression of Prostitution Act 2539 which to punish both sex workers and people involved in prostitution. Secound, the Criminal Code which to punish the persons involved in prostitution.

Keywords : Offenses relating to prostitution, Thai law

บทนำ

ในอดีตนั้นการค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีในประเทศไทยไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดในทางกฎหมาย การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและจ่ายอากรให้แก่รัฐ แนวคิดในการกำหนดให้การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีเป็น ความผิดในทางกฎหมายนั้นเกิดขึ้นในช่วงการยุติลงของสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยในขณะนั้นองค์การสหประชาชาติได้ขอร้องให้ประเทศสมาชิกและประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกยกเลิกการค้าประเวณีและก้าจัดบรรดานายหญิงโสเภณีให้หมดสิ้นไปเสียจากสังคม โดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ศึกษาและพิจารณาออกอนุสัญญาฉบับรวม (consolidated convention) ขึ้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2492 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้มีการยกเลิกการจดทะเบียนโสเภณี การปราบปรามคนกลางเพื่อหากำไร รวมตลอดถึงการป้องกันมิให้ผู้หญิงกลายเป็นโสเภณี¹

ผลกระทบของการออกอนุสัญญาฉบับรวม (consolidated convention) ดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยในฐานะเป็นประเทศภาคีขององค์การสหประชาชาติ จำเป็นต้องออกกฎหมายกำหนดให้การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีเป็นความผิดในทางกฎหมายขึ้นเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่นั้นเรื่อยมาการค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีในสังคมไทยก็ยังคงถือเป็นสิ่งต้องห้ามในทางกฎหมายมาโดยตลอด โดยในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานการประกอบค้าประเวณีอยู่ 2 ฉบับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

กฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่เก่าแก่ฉบับหนึ่งในประเทศไทยโดยถือกำเนิดครั้งแรก เมื่อ 40 ปีที่แล้ว ภายใต้ชื่อ พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แต่เนื่องจากตัวพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นั้นใช้บังคับมาเป็นระยะเวลายาวนานและไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้รัฐบาลมีแนวความคิดที่จะทำการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ขึ้นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้าประเวณี และเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กันไป ในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการปราบปรามการค้าประเวณีและเพื่อคุ้มครองเด็กบุคคล โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อาจถูกล่อลวงหรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี โดยมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ขึ้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2527² คณะกรรมการชุดนี้ใช้เวลาในการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้เป็นเวลาถึง 12 ปี จนในที่สุดก็ได้มี การประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับผู้ค้าประเวณีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ดังนี้

¹ บุญส่ง เผ่าทรง, ปัญหาโสเภณีในประเทศไทย (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2503) 11.

² สมพร พรหมพิตรและคณะ, กฎหมายการค้าประเวณี (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักพิมพ์วิญญูสรอรรถจำกัด, 2541) 86.

1.1 ความผิดที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้าประเวณี

ผู้ค้าประเวณีถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่สุดของระบบการค้าประเวณี หากไม่มีผู้ค้าประเวณีแล้ว การค้าประเวณีย่อมไม่เกิดขึ้น ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ 2539 นั้นไม่ได้มีข้อกำหนดเอาผิดกับผู้กระทำการค้าประเวณีไว้โดยชัดแจ้งแต่กำหนดเอาผิดกับผู้ใดก็ตามที่เข้าไปในสถานค้าประเวณีเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีในลักษณะมั่วสุม โดยกำหนดไว้ในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ 2539

“มาตรา 6 ผู้ใดเข้ามั่วสุมในสถานค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเพราะถูกบังคับ หรือตกอยู่ในอำนาจซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ ผู้กระทำไม่มีความผิด”

เมื่อพิจารณาจากความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จะเห็นได้ว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดให้การค้าประเวณีโดยผู้ค้าประเวณีเป็นความผิดโดยชัดแจ้ง แต่กฎหมายกำหนดเอาผิดในทางปริยายโดยกำหนดเอาผิดกับผู้ใดก็ตามที่เข้าไปมั่วสุมในสถานค้าประเวณีเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี การมั่วสุมอันจะถือว่าเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้จะต้องเป็นการกระทำของคนที่ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป³ การกระทำโดยผู้ค้าประเวณีคนเดียวไม่เรียกว่าเป็นการมั่วสุม เช่น ผู้ค้าประเวณีเข้าไปโปรแอกในสถานค้าประเวณีคนเดียวแม้จะปรากฏแน่ชัดว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าประเวณีย่อมไม่เป็นความผิดฐานค้าประเวณีตามมาตรานี้ นอกจากการมั่วสุมที่จะถือว่าเป็นความผิดตามมาตรานี้จะต้องเป็นการกระทำของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแล้ว การมั่วสุมนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นการมั่วสุมเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีอีกด้วย คำว่า มั่วสุมเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีนั้นไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ตายตัวขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละกรณีไป เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1922-1923 / 2514 คดีนี้เจ้าพนักงานตำรวจได้รับแจ้งว่ามีการค้าประเวณีเกิดขึ้นในสถานค้าประเวณีแห่งหนึ่งในย่านเสาชิงช้า จึงได้นำกำลังเข้าดำเนินการจับกุมในสถานค้าประเวณีดังกล่าว พบจำเลยซึ่งเป็นหญิงนั่งคุยกับชาย 2-3 คน โดยไม่ปรากฏว่าคุยเรื่องอะไร เจ้าพนักงานตำรวจจึงตั้งข้อหาว่ากระทำการมั่วสุมเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี ตามมาตรา 5 (3) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ 2503 ศาลฎีกาตัดสินว่า แม้ว่าจำเลยจะถูกเจ้าพนักงานตำรวจเข้าทำการจับกุมในสถานค้าประเวณีในขณะที่กำลังคุยกับผู้ชายอยู่ 2-3 คนก็ตาม โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำการค้าประเวณีแล้ว ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยเข้าไปมั่วสุมในสถานค้าประเวณีเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี จำเลยจึงไม่มีความผิดตามมาตรา 5 (3) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ 2503

³ เพิ่มอ้าง, 51.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 101 / 2507 คดีนี้เจ้าพนักงานตำรวจได้นำกำลังเข้าจับกุมในบ้านเลขที่ 169 อันเป็นสถานสำหรับค้าประเวณี พบจำเลยกำลังกอดจูบหยอกล้อกับชายหลายคนในห้องที่ปิดประตู พอตำรวจแสดงตัวเข้าทำการจับกุมจำเลยได้วิ่งหนีเข้าไปในห้องลับกับหญิงที่มั่วสุมเพื่อการค้าประเวณี ในคดีนั้นศาลฎีกาตัดสินว่า พฤติการณ์หยอกล้อ กอดจูบกับผู้ชายหลายคนในห้องที่ปิดประตูนั้น ฟังได้ว่า จำเลยเข้ามั่วสุมเพื่อการค้าประเวณีตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แล้ว

คำว่า มั่วสุม ตามความหมายของมาตรานี้มีลักษณะค่อนข้างกว้าง กล่าวคือ นอกจากจะ หมายความว่าถึง ผู้ที่กระทำการค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีแล้ว บรรดาเจ้าของหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสถานค้าประเวณี หรือผู้จัดหาโสเภณีไว้คอยบริการ (แมงดา) ยังถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายในมาตรานี้อีกด้วย

คำว่า สถานค้าประเวณี ตามมาตรานี้ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่สถานบริการทางเพศที่มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีโดยตรง (ช่องโสเภณี) เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงสถานที่ที่ยอมให้มีการค้าประเวณีเกิดขึ้นหรือสถานที่ที่ใช้ในการติดต่อหรือจัดหาบุคคลเพื่อกระทำการค้าประเวณี⁴

มีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า บรรดาธุรกิจกลางคืนบางประเภทอันเป็นที่เข้าใจในกลุ่มนักท่องเที่ยวยามค่ำคึกคัก ในความเป็นจริงแล้วสถานที่เหล่านั้นก็คือ “สถานค้าประเวณี” ไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิงประเภท อาบ อบ นวด โรงน้ำชา หรือแม้แต่ร้านคาราโอเกะตามริมถนนที่มีแสงไฟระยิบระยับต่าง ๆ ทำไมธุรกิจดังกล่าวถึงสามารถเปิดให้บริการได้อย่างโจ่งครึ้มและทำไมเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจึงไม่ดำเนินการบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สถานที่แห่งนั้นเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่าเป็นสถานค้าประเวณี

ในเรื่องดังกล่าวนี้ต้องย้อนไปดูกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งก็คือ “พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509” โดยในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กำหนดให้สถานบริการ หมายความว่า “สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า” และได้กำหนดประเภทของสถานบริการตามกฎหมายไว้อยู่ 6 ประเภท ดังนี้

- (1) สถานเต้นรำ รำวง หรือรอกเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ
- (2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า

⁴ มาตรา 4, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539.

(3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่

(ก) สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าวหรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

(ข) สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่การบริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วยประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ เพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้ หรือ

(ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอม หรือปล่อยให้ปะละเลยให้พนักงาน นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ข) มีการจัดอุปกรณ์ การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้ปะละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

(ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา

(6) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อพิจารณาจากนิยามและความหมายของ “สถานบริการ” ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แล้วจะเห็นได้ว่าสถานบริการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 นั้นวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพียงต้องการให้เปิดดำเนินการในรูปแบบเฉพาะเป็นสถานบริการเพื่อความพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการในทางเพศหรือค้าประเวณีแต่อย่างใด เพียงแต่เพราะความมักง่ายของผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มลักษณะพิเศษให้แก่ลูกค้าที่มาใช้บริการในสถานประกอบการของตน

ด้วยการกำหนดรูปแบบของการค้าประเวณีแฝงอยู่ในสถานบริการเหล่านั้นจนกระทั่งเป็นความเคยชินในทางปฏิบัติ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนประการหนึ่งของระบบกฎหมายไทยในแง่หนึ่งที่ว่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่ประกาศตัวอย่างเด่นชัดว่า “ปฏิเสธรูปแบบการค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีอย่างเต็มรูปแบบ” ดังจะเห็นได้จากได้มีการกำหนดให้การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีเป็นความผิดในทางกฎหมายอย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และในประมวลกฎหมายอาญา แต่ในทางปฏิบัติกลับมีการหมกเม็ด โดยมีการซ่อนกฎหมายบางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สนับสนุนให้มีการเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจการค้าประเวณี ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องน่าแปลกสำหรับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าประเวณีที่มีกฎหมาย 2 ฉบับขัดแย้งกันอยู่ในตัวเอง ส่งผลให้ระบบการค้าประเวณีในประเทศไทยทุกวันนี้ยังคงมีลักษณะคลุมเครืออยู่ในปัจจุบัน ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 663/ 2510 จำเลยได้ยื่นคำขอจดทะเบียนว่าจะเปิดเป็นร้านตัดผม อบาน้ำ และนวด จำเลยได้ดำเนินการบริการอบาน้ำและนวดตัวโดยจำเลยได้หาหญิงนวดไว้ เมื่อชายผู้มาเที่ยวต้องการหญิงคนใด จำเลยจะเป็นเป็นผู้สั่งให้หญิงนวดพาชายไปยังห้องเลขที่ที่จำเลยสั่ง และจำเลยคุมโทรศัพท์กลางซึ่งสามารถพูดติดต่อกันไปยังห้องนวดเหล่านั้นได้ การรับจ้างค้าประเวณีของหญิงนวดได้กระทำกันมาตั้งแต่เปิดร้านและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปสำหรับชายผู้ที่ไม่ไปนวด อย่างเช่นนายยงศักดิ์ไปอบาน้ำและนวด 7-8 ครั้ง นายยงศักดิ์ได้ร่วมประเวณีกับหญิงนวดเกือบทุกครั้ง นายอุดมชัยไป 4-5 ครั้งและนายไตรรงค์ไป 2-3 ครั้ง ก็ได้ร่วมประเวณีกับหมอนวด ทุกครั้ง นายบัณฑิตไปครั้งแรกก็ร่วมประเวณีกับหญิงนวด การที่หญิงนวดรับจ้างร่วมประเวณีกับชายที่มานวดจำเลยอ้างว่าไม่เคยยินยอมให้กระทำและไม่รู้เรื่องนั้น เชื่อฟังไม่ได้คดีจึงฟังได้ว่าร้านเลขที่ 26 นี้ จำเลยได้จัดไว้เพื่อให้หญิงนวดทำการค้าประเวณี โดยจำเลยจัดให้มีผู้ค้าประเวณีไว้เพื่อการค้าประเวณีด้วย ร้านเลขที่ 26 จึงเป็นสถานค้าประเวณีตามความหมายของมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1163/ 2518-2519 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 มาตรา 4 คำว่า สถานค้าประเวณี หมายความว่าสถานใด ๆ ที่จัดไว้เพื่อให้บุคคลอื่นทำการค้าประเวณีโดยจัดให้มีผู้ทำการค้าประเวณีไว้เพื่อการนั้นด้วย ตามข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังมาแล้วว่า จำเลยที่ 1 แอบแฝงใช้สถานบริการแห่งนี้จัดหาหญิงบริการ โดยให้หญิงบริการนั้นทำการค้าประเวณีในสถานบริการนั้น เป็นปกติธุระของจำเลยที่ 1 ที่ได้ดำเนินการควบคุมกับการบริการอบาน้ำ อบ นวด ดังนี้ ศาลฎีกาเห็นว่าแม้จำเลยที่ 1 จะได้รับอนุญาตให้เปิดสถานบริการ อบาน้ำ อบ นวด ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ 1 จัดสถานที่นั้นไว้เพื่อให้บุคคลอื่นทำการค้าประเวณี โดยจัดให้มีหญิงบริการเช่นจำเลยที่ 2 ทำการค้าประเวณีควบคู่กันไปกับบริการอบาน้ำ อบ นวดด้วยแล้ว สถานที่ของจำเลยจึงเป็นสถานค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 มาตรา 4 ด้วย

นอกจากความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 แล้ว ความผิดที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ค้าประเวณีที่สำคัญอีกมาตราหนึ่งก็คือ ความผิดฐานกระทำการค้าประเวณีในที่สาธารณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ว่า

“มาตรา 5 ผู้ใดเข้าติดต่อกับ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเร้าบุคคลตามถนนหรือสาธารณะสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและน่าอับอาย หรือเป็นที่น่ารำคาญแก่สาธารณชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

ความผิดตามมาตรานี้กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดในฐานะที่สร้างความเดือดร้อน และก่อความไม่เป็นที่เรียบร้อยให้กับสังคมเท่านั้น กฎหมายไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำการค้าประเวณีฐานค้าประเวณีแต่อย่างใด แต่กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้ที่ทำการค้าประเวณีในลักษณะที่เป็นการเปิดเผยและน่าอับอายเท่านั้น เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 508 / 2513 ห้องโถงชั้นล่างบริเวณโรงแรมเป็นสถานที่สาธารณะอันมีลักษณะเปิดเผย ผู้ใดจะเข้าไปทำการให้บริการก็ได้ การที่จำเลยซึ่งเป็นหญิงนั่งรอแขกอยู่ในห้องโถงชั้นล่างของโรงแรมโดยจะทำการแสดงตัวเพื่อการค้าประเวณีให้ชายที่มาเที่ยวเห็นเพื่อจะได้ร่วมประเวณีด้วย ถือได้ว่าเป็นการแนะนำตัวในที่อื่นเป็นการเปิดเผยและน่าอับอายเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีอันเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2075-2079 / 2519 ความผิดตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 5 (2) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นั้น กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะควบคุมมิให้มีการค้าประเวณีที่เป็นการเปิดเผยและน่าอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าผู้นั้นจะได้เคยยอมรับการกระทำของเราสำส่อนเพื่อสินจ้างมาก่อนหรือไม่

1.2 ความผิดของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

ความผิดที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามกฎหมายไทยนั้นมีปรากฏอยู่ในกฎหมาย 2 ฉบับด้วยกัน ฉบับแรกปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาดังจะได้กล่าวต่อไป ฉบับที่สองปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ซึ่งมีหลายมาตราด้วยกัน ได้แก่

“มาตรา 6 ผู้ใดเข้ามั่วสุมในสถานค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเพราะถูกบังคับ หรือตกอยู่ในอำนาจซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ ผู้กระทำไม่มีความผิด”

ความผิดในมาตรานี้ นอกจากจะกำหนดเอาผิดกับผู้กระทำการค้าประเวณีแล้วยังเอาผิดกับบรรดาเจ้าของหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสถานค้าประเวณี หรือผู้จัดหาโสเภณีไว้คอยบริการ (แมงดา) หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศชนิดอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา 282 และ 286 แล้วยังเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้อีกด้วย

“มาตรา 9 ผู้ใดเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งบุคคลใดเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี แม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม และไม่ว่าการกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม เป็นการกระทำโดยใช้อุปายาลอกหลวง ชูเกียรติ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใด ๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง วรรคสองหรือวรรคสามหนึ่งในสามแล้วแต่กรณี

ผู้ใดเพื่อให้มีการกระทำการค้าประเวณี รับตัวบุคคลซึ่งตนรู้ว่ามีผู้จัดหา ล่อไปหรือชักพาไปตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสามหรือวรรคสี่หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสามหรือวรรคสี่ แล้วแต่กรณี”

ความผิดในมาตรานี้กฎหมายมุ่งเอาผิดกับบรรดานายหน้าผู้จัดหาโสเภณีไว้คอยบริการ ซึ่งนอกจากจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282 283 และ 286 แล้วยังถือว่าเป็นความผิดตามมาตรานี้อีกด้วย เพียงแต่ในประมวลกฎหมายอาญาจะมีความหมายที่กว้างกว่าความหมายใน มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี⁵ กล่าวคือ การกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีจะต้องมีลักษณะเป็นการกระทำที่เป็น ธุระ จัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อเป็นการค้าประเวณีอันมีลักษณะเป็นการกระทำในทางสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งต่างจากในประมวลกฎหมายอาญาเพียงแค่ว่าเป็น ธุระ จัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อสนองความใคร่ก็เป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว เช่น เพียงแค่ชักนำพาหญิงคนหนึ่งไปเป็นเมียน้อยอาศัยคนหนึ่ง ก็อาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282 แล้ว แต่ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี⁶

⁵ สมพร พรหมพิตรและคณะ, อ้างแล้ว 63.

⁶ มาตรา 4, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539.

“มาตรา 11 ผู้ใดเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดหาโสเภณีไว้คอยบริการหรือสถานค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้ากิจการหรือสถานค้าประเวณีตามวรรคหนึ่งมีบุคคลซึ่งมีอายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีทำการค้าประเวณีอยู่ด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้ากิจการหรือสถานค้าประเวณีตามวรรคหนึ่งมีเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีทำการค้าประเวณีอยู่ด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งเอาผิดกับบรรดาเจ้าของสถานค้าประเวณีหรือเจ้าของผู้ควบคุม ผู้ดูแลสถานที่ใดก็ตามที่ได้มีการจัดให้มีการค้าประเวณีเกิดขึ้นในสถานทีนั้น ความผิดในมาตรานี้เป็นความผิดในลักษณะเดียวกันกับความผิดในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ซึ่งกำหนดไว้ว่า

“มาตรา 9 ผู้ใดเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการสถานค้าประเวณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายการค้าประเวณีฉบับปัจจุบันมีความหมายกว้างกว่ากฎหมายการค้าประเวณีฉบับเดิมค่อนข้างมาก โดยในกฎหมายการค้าประเวณีฉบับเดิมนั้นกฎหมายเอาผิดเฉพาะแต่บรรดาเจ้าของสถานค้าประเวณีเท่านั้น แต่ในกฎหมายการค้าประเวณีฉบับปัจจุบัน นอกจากเจ้าของสถานค้าประเวณีจะถือว่าเป็นความผิดตามมาตราแล้ว บรรดาแมงดา แม่เล้า คนเชียร์แขก ย่อมถือได้ว่าเป็นความผิดตามมาตราอีกด้วย

คำว่า กิจการการค้าประเวณี ตามความในมาตรานี้มีความหมายค่อนข้างกว้าง กล่าวคือ นอกจากจะหมายถึงตัวเจ้าของสถานค้าประเวณีแล้วและบรรดาแมงดา แม่เล้า คนเชียร์แขกแล้ว ยังหมายความรวมถึงบรรดาผู้ที่ทำการโฆษณา เผยแพร่ เพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และบรรดาผู้กระทำการเป็นธุระจัดหา ล่อไป ชักพาไป เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือของบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 อีกด้วย⁷

⁷ สมพร พรหมพิตรและคณะ, อ้างแล้ว 69.

“มาตรา 7 ผู้ใดโฆษณาหรือรับโฆษณา ซักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสารสิ่งพิมพ์ หรือกระทำให้แพร่หลาย ด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณีของตนเอง หรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติขึ้นมาใหม่ซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติ ปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 รูปแบบของความผิดตามมาตรานี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับธุรกิจผู้จัดหา โสเภณีไว้คอยบริการเพียงแต่ความผิดตามมาตรานี้ใช้สื่อเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ โฆษณา ซักชวน เพื่อ วัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี ในสมัยก่อนนั้นเวลาจะดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานนี้ ทางเจ้าพนักงาน ได้หยิบยกเอาความผิดฐานดำรงชีพอยู่ด้วยรายได้จากการค้าประเวณีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 286 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการดำเนินคดีแทน แต่พอคดีถึงศาลบรรดาผู้กระทำความผิดมักยกข้ออ้างว่า ตนเองมีรายได้จากอาชีพอยู่ด้วย ซึ่งศาลมักจะยกฟ้องเกือบทุกราย⁸ คล้ายคลึงกับความผิดในมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

การโฆษณานั้นอาจจะเป็นการโฆษณาด้วยตนเองหรือผู้อื่นเป็นผู้โฆษณาแทนตนก็ได้ย่อมถือเป็นความผิดตามมาตรานี้ทั้งสิ้น การโฆษณา ซักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ตามความใน มาตรานี้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะแต่เฉพาะสิ่งที่เป็นเอกสาร หรือ สิ่งพิมพ์เท่านั้นแต่ยังรวมถึงการเผยแพร่ด้วยสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเผยแพร่ด้วย อินเทอร์เน็ต โทรสาร โทรศัพท์ ฯลฯ หรือสื่ออื่นใดหากมีลักษณะ เป็นการเรียกร้องหรือการติดต่อเพื่อการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นย่อมมีความผิดตามมาตรานี้ทั้งสิ้น

“มาตรา 10 ผู้ใดเป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของบุคคลซึ่งมีอายุยังไม่เกินสิบแปดปี⁹ รั่วมีการ กระทำความผิดตามมาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต่อผู้อยู่ในความปกครองของตน และมีส่วนร่วม รั่วเห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาท ถึงสี่แสนบาท”

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันบีบบังคับประกอบกับค่านิยมในเชิงวัตถุนิยมที่ความรุนแรง มากขึ้นในทุกพื้นที่ ส่งผลให้ในต่างจังหวัดหลายจังหวัด โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวที่มีฐานะยากจน บรรดา ผู้ปกครองมักนิยมส่งลูกหลานของตนให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีซึ่งมีทั้งที่เต็มใจและถูกกลุ่มนายหน้าใช้ กลอุบายหลอกลวง และ บรรดาผู้ปกครองที่นิยมส่งลูกหลานของตนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีโดยสมัครใจ นั้นมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ⁹

⁸ เฟื่องอ้าง, 69.

⁹ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, NICS เขตปลอดโสเภณี (นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537) 89.

ในบางหมู่บ้านการส่งลูกหลานเข้าทำการค้าประเวณีถือเป็นค่านิยมของหมู่บ้านนั้นไปเสียแล้ว โดยมีหญิงสาวเป็นจำนวนมากที่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีโดยถือว่าเป็นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณเหมือนกับผู้ชายที่แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยการอุปสมบท เพราะฉะนั้นในขณะที่ทำการพิจารณากร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 คณะกรรมการพิจารณากร่างกฎหมายจึงเห็นสมควรกำหนดให้บรรดาบิดา มารดา ผู้ปกครอง ที่ส่งผู้ที่อยู่ในอำนาจปกครองของตนไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณีเป็นความผิดตามกฎหมาย

กฎหมายกำหนดเกณฑ์อายุของบุคคลที่จะถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดไว้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เนื่องจากว่า บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีนั้นเป็นผู้ที่ยังไม่สามารถตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนได้ ดังนั้นในกรณีที่บุคคลนั้นมีอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไปแล้วแม้จะยังเป็นผู้เยาว์อยู่ ผู้ปกครองย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา

“มาตรา 8 ผู้ใดกระทำชำเราหรือกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่นแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีในสถานค้าประเวณีโดยบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหกหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกสิบห้าปีต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท”

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดที่บัญญัติขึ้นใหม่ ในพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณีฉบับเดิมไม่มีกฎหมายกำหนดเอาผิดกับผู้ที่ทำการซื้อประเวณี วัตถุประสงค์กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้มีขึ้นเพื่อที่จะลงโทษผู้ที่ทำการซื้อประเวณีเป็นหลัก กฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งทำการคุ้มครองผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าประเวณี ความผิดในลักษณะนี้เป็นความผิดในลักษณะที่ใกล้เคียงกับความผิดใน มาตรา 277 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเพียงแต่ในประมวลกฎหมายอาญากำหนดอายุของเด็กที่จะทำให้เกิดเป็นความผิดอยู่ที่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งแตกต่างจากในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ที่กำหนดให้การซื้อประเวณีจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีลงไป นอกจากนั้นในประมวลกฎหมายอาญายังให้ความคุ้มครองเฉพาะเด็กหญิงเท่านั้น ดังนั้น ถ้ามีการกระทำการซื้อประเวณีเด็กชายที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีย่อมไม่มีความผิดในทางกฎหมายอาญาแต่อาจเป็นความผิดในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้ มีข้อสังเกตว่าการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตราจะต้องเป็นการกระทำชำเรา หรือเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นการสำเร็จความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า อนาจาร ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำในลักษณะอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญาอาจเป็นการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายมาตรานี้ได้

2. ประมวลกฎหมายอาญา

ในประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกับการค้าประเวณีอยู่เพียงไม่กี่มาตรา ส่วนใหญ่ผู้เขียนได้ทำการพูดถึงบ้างแล้วในครั้งเมื่อได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 กลุ่มมาตราแรกที่จะขอกกล่าวถึงก็คือ ความผิดในกลุ่มเป็นฐานะ จัดหา หรือพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นซึ่งประกอบด้วยมาตรา 282 และมาตรา 283

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นฐานะจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอม ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคล อายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคล อายุไม่เกินสิบห้าปีผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี”

“มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นฐานะจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมหรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคล อายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุ ไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนใน การกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี”

ความผิดตามมาตรา 282 และมาตรา 283 นี้เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษบรรดาแมงดา แม่เล้า หรือนายหน้าซึ่งทำหน้าที่ เป็นธุระ จัดหา ชายหรือหญิงเพื่อวัตถุประสงค์ในทางเพศ อันมีลักษณะใกล้เคียงกับความผิดในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี คำสำคัญของการผิดในมาตรานี้คือ คำว่า เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น คำว่าสนองความใคร่นี้หมายความว่า การกระทำในลักษณะให้เกิดความพึงพอใจในทางเพศ ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดมีการร่วมประเวณีสำเร็จ¹⁰ ก็เป็นความผิดตามมาตราแล้ว เช่น พาไปเป็นคนเต็มรับไว้ ระบายเปลือยหรือ พาไปเป็นเด็กนุ่งครึ่งกับลูกค้าในสถานบริการ ยามค่ำคืน ฯลฯ ความมุ่งหมายที่แท้จริงของกฎหมายในมาตรานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการกระทำเพื่อสนองความใคร่ของบุคคลอื่นหรือเพื่อการอนาจาร เพราะฉะนั้น ถ้ามีการพาหญิงไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้พาไปเองย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา¹¹ ในวรรคสอง ของมาตรา 282 และ 283 นี้มีลักษณะใกล้เคียงกับความผิดตามมาตรา 319 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา 319 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ช้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น”

ข้อแตกต่างระหว่างความผิดในมาตรา 282 และ 283 กับ มาตรา 319 ตามประมวลกฎหมายอาญาก็คือ ความผิดตามมาตรา 319 จะต้องมีเจตนาพิเศษคือเป็นการกระทำเพื่อหากำไร ดังนั้น ถ้าหากว่าการกระทำดังกล่าวแม้ว่ามีลักษณะเป็นการสนองความใคร่ของผู้อื่นแต่เป็นการกระทำในลักษณะอื่นที่ไม่ใช่เป็นการหากำไรก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา¹¹ เช่น ชายวางแผนพาหญิงอายุ 17 ปี ไปค้าประเวณีเนื่องจากโกรธเคืองที่หญิงไม่รับรักตอบ เช่นนี้อาจเป็นความผิดตามมาตรา 283 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้แต่ไม่เป็นความผิดตามมาตรา¹¹

นอกจากความผิดที่ได้กล่าวมาแล้ว ประมวลกฎหมายอาญายังได้กำหนดความผิดในลักษณะใกล้เคียงกับความผิดดังกล่าวไว้อีกหลายมาตรา เช่น

“มาตรา 283 ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁰ จิตติ ดิงศรัทธี, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนติบัณฑิตยสภา, 2510) 760.

¹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 824/2503 และ 358/2496.

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่ เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติในวรรคแรกหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรกและวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีเป็นความผิดอันยอมความได้”

“มาตรา 284 ผู้ใดพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธี ช่มชู้ใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้นความผิดตามมาตรา นี้ เป็นความผิดอันยอมความได้”

ความผิดตามมาตรา 283 ทวิ และ มาตรา 284 มีลักษณะใกล้เคียงกับความผิดตามมาตรา 282 และ 283 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กล่าวมาแล้ว การกระทำที่จะถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 283 ทวิ และ มาตรา 284 นี้ จะต้องมิลักษณะเป็นการกระทำเพื่อการอนาจาร คำว่า อนาจารนั้น หมายความว่า เป็นการกระทำอันมิลักษณะไม่สมควรในทางเพศ¹² ซึ่งกว้างกว่าคำว่า ฝ่าฝืนศีลธรรมแต่ไม่มีความหมายแคบกว่า คำว่า กระทำชำเรา ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามมาตรา นี้ มีลักษณะแตกต่างจากมาตรา 319 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ผ่านมา กล่าวคือ ความผิดตามมาตรา นี้หากเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็น ไปเพื่อความแค้นส่วนตัว ไม่ได้มีเรื่องตัวเงินเข้ามาเกี่ยวข้องก็เป็นความผิดตามมาตรา นี้

“มาตรา 286 ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม่เพียงบางส่วน จากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปี ถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัย อันพอเพียงสำหรับดำรงชีพและ

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี หรือสมาคมกับหญิง ซึ่งค้าประเวณีคนเดียวหรือหลายคน เป็นอาจิม

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิง ซึ่งค้าประเวณีเป็นผู้จัดให้หรือ

¹² จิตติ ดิงคภักดิ์, อ้างแล้ว 738.

(3) **เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือ** ซึ่งคำประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ที่ยกข้อหาช่วยเหลือซึ่งคำประเวณีนั้น ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

บทบัญญัติแห่ง มาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิง ซึ่งคำประเวณี ซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม

ความผิดตามมาตราที่กฎหมายมุ่งประสงค์เอาผิดกับบรรดาแมงดา แม่เล้า นายหน้าผู้จัดกิจการการค้าประเวณีที่ดำรงชีพหรือมีรายได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนจากการค้าประเวณี ที่สำคัญผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีอายุกว่า 16 ปีและไม่มีปัจจัยอย่างอื่นในการดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันเพียงพอสำหรับการดำรงชีพ ตรงจุดนี้เองถือได้ว่าเป็นช่องว่างทางกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดมักอาศัยเป็นข้อโต้แย้งเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากความผิดเสมอ กล่าวคือ ในทางปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการจับกุมบรรดาแมงดา แม่เล้า คนเชียร์แขก แล้วเวลาดำเนินการส่งฟ้องศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจจะแจ้งข้อหาและดำเนินคดีกับบรรดาแมงดา แม่เล้า คนเชียร์แขก ในข้อหาดำรงชีพอยู่ด้วยรายได้จากการหากินของโสเภณีตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 แต่พอคดีถึงศาลบรรดาแมงดา แม่เล้า คนเชียร์แขก มักอาศัยช่องว่างของกฎหมายเข้าทำการต่อสู้ว่าตนเองมีรายได้จากอาชีพอย่างอื่นอยู่ด้วย ทำให้ศาลมักจะยกฟ้องผู้กระทำความผิดเกือบทุกราย¹³ เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 178 / 2528 คดีนี้จำเลยเป็นผู้ดูแลจัดการสถานค้าประเวณีถูกตำรวจดำเนินการเข้าจับกุมและตั้งข้อหาเป็นบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 16 ปี ดำรงชีพแม้เพียงบางส่วนจากการค้าประเวณีของหญิงที่ค้าประเวณี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 286 จำเลยให้การต่อสู้ว่า จำเลยมีอาชีพขายผ้าและน้ำปลา มีรายได้ต่อเดือนเดือนละ 5,000-6,000 บาท แสดงว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจำเลยมีรายได้มาจากอาชีพค้าขายผ้าและน้ำปลาเป็นหลัก ถึงแม้จำเลยจะมีรายได้บางส่วนจากหญิงโสเภณีซึ่งได้มาจากการค้าประเวณีก็ตาม ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 286

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1488 / 2520 คดีนี้จำเลยเป็นเจ้าของสถานบริการค้าประเวณีได้รับส่วนแบ่งจากหญิงที่ค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีของตนครั้งหนึ่งของรายได้ที่หญิงโสเภณีได้รับ เจ้าพนักงานตำรวจตรวจพบและทำการเข้าจับกุมและตั้งข้อหาเป็นบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 16 ปี ดำรงชีพแม้เพียงบางส่วนจากการค้าประเวณีของหญิงที่ค้าประเวณี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 286 จำเลยให้การต่อสู้ว่า จำเลยมีอาชีพหลักผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำหน่าย รายได้ส่วนใหญ่ของจำเลยมาจากการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปขาย รายได้ที่ตนได้รับแบ่งจากหญิงโสเภณีที่ทำการค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีของตนนั้นไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ ดังนั้นจำเลยจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 286

¹³ จิตติ ดิงศักดิ์, อ้างแล้ว 738.

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้น จะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นหรือการใช้สิ่งอื่นใด กระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน อันมีลักษณะเป็นการโหมกเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกันและเด็กนั้นไม่ยินยอม หรือได้ กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกสิบแปดปีกระทำ ต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม และภายหลังศาลอนุญาตให้ทั้งสองฝ่าย สมรสกัน ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลอนุญาตให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำผิดกำลังรับโทษในความผิด นั้นอยู่ ให้ศาลปล่อยผู้กระทำผิดนั้นไป”

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งจะลงโทษผู้ที่กระทำการซื้อประเวณีจากเด็กหญิง ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับความผิดในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว องค์กรประกอบความผิดของการกระทำในมาตรานี้จะต้องเป็นการ กระทำที่มีลักษณะเป็นการกระทำชำเรา คำว่า กระทำชำเรา หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของ ผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำ กับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นหรือการใช้ สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น ดังนั้นถ้าการซื้อประเวณีมีลักษณะเพียงแค่ออดจูบ ลูบคลำในลักษณะที่ยังไม่ถึงขั้นสนองความใคร่ ย่อมไม่เป็นการผิดฐานกระทำการซื้อประเวณีในมาตรานี้

บทสรุป

การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีถือเป็นอาชีพที่เก่าแก่อาชีพหนึ่งของโลก ในปัจจุบันกฎหมาย การค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีมีความแตกต่างกันไปในหลากหลายประเทศ บางประเทศการค้า ประเวณีเป็นสิ่งที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด ในบางประเทศการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่สามารถทำได้แต่ต้องอยู่ภายใต้ การควบคุมของรัฐ ในขณะที่บางประเทศไม่มีกฎหมายห้ามปรามการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณีอิสระแต่มี กฎหมายที่ต่อต้านการค้าประเวณีในรูปแบบธุรกิจอย่างรุนแรง

ในส่วนของประเทศไทยนั้นการค้าประเวณีและธุรกิจการค้าประเวณีทุกประเภทยังคงถือเป็นความผิดในทางกฎหมาย ผู้ค้าประเวณีอิสระหากกระทำการค้าประเวณีในสถานที่สาธารณะอาจถูกดำเนินคดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ในขณะที่การค้าประเวณีในสถานที่อื่นซึ่งไม่ใช่ที่สาธารณะผู้ค้าประเวณีอิสระอาจถูกดำเนินคดี “ฐานมั่วสุมในสถานค้าประเวณี” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ธุรกิจ การค้าประเวณีและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีทุกประเภทในสังคมไทยยังคงถือว่าเป็นความผิดในทางกฎหมายและมีบทลงโทษบุคคลที่เกี่ยวข้องในธุรกิจการค้าประเวณีอย่างรุนแรง ดังที่ปรากฏอยู่ทั้งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และประมวลกฎหมายอาญา

บรรณานุกรม

บุญส่ง เผ่าทรง, *ปัญหาโสเภณีในประเทศไทย* (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2503).

สมพร พรหมหิตาธรและคณะ, *กฎหมายการค้าประเวณี* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักพิมพ์วิษณุสรอรรถ จำกัด, 2541).

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, *NICS เขตปลอดโสเภณี* (นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537).

จิตติ ดิงศักดิ์, *กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนติบัณฑิตยสภา, 2510).

